

Kedves Órák

SZÉPIRODALMI, GAZDASÁGI ÉS ISMERETTERJESZTŐ
KÉPES HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Minden előfizető a „Nemzeti Baleset” Biztosító Részvénytársaságnál baleset ellen, halál vagy rokkantság esetére 2000—2000 koronára van biztosítva. — Ezen kedvezmény csakis az eredeti árban rendelt előfizetőknek szól.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,
VII. ker., Károly-körút 9. szám.

Idé intézendők az előfizetések, legzélszerűbben posta-
utalvánnyal, levelek, reklamációk stb.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

FARAGÓ SIMON.

Előfizetési árak

a regénymelléklettel együtt:
Egész évre **12 korona.** Félévre **6 korona**
Negyedévre **3 korona.**

TÖRTÉNETI REGÉNY.
(9. folytatás.)

MÁTYÁS KIRÁLY SZERELME.

Írta: **Rudnyánszky Gyula.**

EX. GYSZERŰ vadászruhában jött a király, kíséret nélkül, épen úgy, mint eleinte, mikor szerelmük még fiatal volt, mint májusban a kikelet.

Most is éppen úgy? Ilonka lábaihoz dőlt a király és szőkefürtös fejét kedvese ölébe hajtotta.

Ilonka gyönyörtől remegő kézzel simogatta a drága fürtöket.

— Ilonka, édes tündérem, ez tovább nem maradhat így! — suttogta a király szerelemtől ittasan. — Eddig rejtegettelek, titkoltalak, szerelmem; de ez a rejtegetés, bármily boldogságot ad is, nem méltó hozzánk, nem méltó Mátyáshoz és nem méltó Mátyás kedveséhez.

— Oh, ne mondj ilyent, fölséges szerelmem!

— De igen! Neked nőmmé kell lenned, hogy koronát tehessek fejedre.

— Bennem nincs hiuság; én nem vágyódom arra a dicsőségre. Nem tagadom, néha álmodom olyasmit, hogy mily büszkeség töltené el szívemet, ha az egész ország megtudná, hogy Mátyás királynak én vagyok a szemefénye. Néha

szinte hallom, hogyan suttogják utánam irigykedve, hogy: ime ez az a nő, aki a hódítót meghódította, aki a hatalmast szerelmének hatalmába vette! De ez csak ábránd, hiú képzelődés! Jólesik nekem, áldásul, örömul ebben a szentséges magányban, de nem arravaló, hogy megvalósuljon.

— De én azt akarom, hogy holtig egygyé forraszszon veled a szerelem.

— A te akaratod szent. Ugyis lesz, amint te akarsz, királyom. — Én szeretni foglak utolsó lehelletemig és tudom, hogy te is szeretni fogsz. De minek kellene ehhez más pecsét is, mint hűségünk pecsétje? Ha hallgatnék a csábitás szavára, találkozhatnék a főurak között nem egy, aki azt gondolná, sőt talán hangosan ki is mondani, hogy nem a szerelem varázsa vonzott, hanem az önző hiuság. Királyné akartam lenni és ezért szerelmet hazudtam. — Tudom, hogy ez rágalom lenne; de épen

MÁRCZIUS.

azért maradok a homályban, mert nem akarom, hogy szerelmem tisztaságához a gyanu árnyéka férhessen! Engem az Isten nem azért adott neked, hogy királyi személyed fényében sűtkérezve

hivalkodjam; én csupán azért élek, hogy szeresselek!

— Hát akkor nem szeretnél, ha Magyarország trónjára ültetnélek?

— Szeretnék, de nem jobban, mint most. Szeretnék; de fájna, hogy a haza érdeke közénk és szerelmünk közé állhatna s a mi nekünk üdvösség és áldás, azt az ország nem találná helyesnek és ellenezné.

— Kétkedél hatalmamban?

— Nem kétkedem, én hősöm, én királyom. Ha hatalmad oly nagy, minő még egy magyar királyé sem volt soha. De az emberek gondolatait és érzéseit még sem kormányozhatod. Hatalmad kegyetlenség lenne, ha szerelmünk édes titkát az ország színe elé vinnéd és nekem pirulnom, szégyenkezniem kellene amiatt, a mire büszke vagyok. Mert nekem is volt koronám, amelyet én letettem fejéről, hogy helyére szerelmünk virágaiból font illatos koszorút tehessek. Lányságom elveszett koronája után, oh, ne kívánd, hogy most a vértanuság tüzes koronáját tüzzem a fejemre. Engedd, maradjak én csupán a tied, semmi más, egyedül a te szived, a te szerelmed királynéja.

És Ilonka gyöngéden odasimult a királyhoz, aki átölelve tartotta kedvesét.

Mátyás szemében egy könnyesepp csillámlott.

Erős küzdelmet vívott szíve mélyén akarata vágyaival.

Szerette Ilonkát igaz, forró, örök szerelemmel és érezte, hogy bár uralkodása alatt mindig érvényesítette saját akarata, most mégis meg kell hajolnia egy gyenge nő akarata előtt, mert amit Ilonka mondott, tiszta igazság, szomorú való.

Az ország zászlósa is maga a nemzet is azt várják a királytól, hogy a szerelemtől mondjon le és a haza javára házasodjék. Oly frigyét kössön, mely gyarapítsa erejét, hatalmát, gazdagságát.

A királynak, ha egyet szeret, arról le kell mondania, mert az ő kötelessége összes népét és hazáját szeretni. Szívét nem adhatja egynek, meg kell osztania valamennyi alattvalója közt, hogy a legutolsó koldusnak is jusson belőle.

Ez a gondolat elszomorította Mátyás királyt egy pillanatra, de azután megedzette, fölemelte lelkét. Érezte nagyra való hivatását és érezte, hogy nemzetért, hazáért semmi áldozat se sok.

Csendesen ült egymás mellett a két szerelmes a forrás tövében, mikor a fű között felébredt és kis kezeivel hadonázni kezdett a gyermek János.

Mátyás király ölébe kapta a fiút és össze-vissza csókolta. Aztán magasra emelte és az ég felé fordítva tekintetét, lelkesen így szólt:

— Te benned éljen a szerelmünk tovább! Te légy tanuja, fentartója, megerősítője annak a boldogságnak, melyet mi a világ élől eltítkolva szívünkbe rejtünk.

Ilonka könnyezve roskadt a király lábaihoz, megragadta Mátyás kezét és könnyeivel, csókjaival árasztotta el. Szerelme könnyeivel, hála csókjaival.

XI.

Még ott égett a király arcán az édes szerelmi csók, midőn már kardot kellett ismét ragadnia, hogy külföldi hódításait el ne veszítse.

Övé volt már Magyarország és Szilézia is, Podjedbráddal kötött szerződése értelmében pedig a cseh koronára is számíthatott.

De Podjedbrád halála után a cseh kelyhesek a lengyel Ulászlót választották királyukká.

Az ország egyrésze Mátyás birtokában volt, a király tehát gyorsan, mint a fergeteg, seregével Morvaországban termett.

Kázmér lengyel király szörnyen megijedt, el nem felejtette még a nyitrai kudarcot és tudta, mit jelent az, ha Mátyás haddal megy az ő Ulászló fia ellen.

Ijedtében tehát roppant sereget gyűjtött össze és negyvenezer gyalog katonával és huszezer lovassal Mátyás ellen indult.

Mátyás király a boroszlói várban volt.

Kázmér utközben egyesült Ulászló cseh királyval és apa és fiu együtt vették ostrom alá Boroszlót.

— No most, magyarok királya, hatalmamba kerülsz. De én nem leszek oly nagylelkű bolond, mint te voltál. Én nem eresztelek szabadon, a mig le nem mondasz a cseh koronáról és Sziléziát és Morvaországot is át nem engeded szeretett fiamnak, Ulászló királynak.

Igy gondolkozott Kázmér és ostromolni kezdte Boroszlót.

Mátyás király pedig Boroszlóban mulatott és mulatságokat rendezett a nép számára.

Szólt a zene egész nap, éjjel pedig örömtüzek égtek.

Ulászló és Kázmér azt gondolták, hogy a várost felgyújtották és a remélhető zürzavart föl akarva használni, támadást intéztek Mátyás ellen.

De mindig pórul jártak, mert a magyarok csengő pohár, lelkesítő zene mellől, vidám asszonyok társaságából rohantak a várbástyákra és visszaverték az ostromot.

De nem elégedtek meg ezzel. Ki is törtek a várból és megrohanták, szétkergették, üldözték az ellenség csapatait.

Mátyás király portyázó vitézei Kinizsi Pállal élükön elfogták Kázmér seregének élelmi szereit és halomszámra a boroszlói raktárakba szállították.

Mátyás király két izben is kinn járt a lengyel táborban és egyszer fuvarosnak, másszor meg medvétánczoltatónak öltözve megvizsgálta az ellenség seregét.

Látta, meggyőződött róla, hogy biz' az siralmas állapotban van. Szedett-vedett zsoldos katonaság, mely rongyos ruhában, fegyelmetlenül, zsoldját meg nem kapva, jó táplálkozáshoz nem juthatva, igen kedvetlenül ostromolja a várat.

Ezeket a tapasztalatokat Mátyás király mind hasznára fordította és kis seregével igen vig napokat élt a várban.

Hősei valahányszor kicsaptak az erősségből az ellenség közé, mindig hoztak haza foglyokat. Ezeket aztán szabadon bocsátották, de előbb arcukra keresztet vágtak, annak jeléül, hogy a magyarok kezében voltak.

Ezek a megkeresztezett lengyel és cseh katonák aztán, kiéhezett, elcsigázott pajtásaiknak csodákat meséltek a boroszlói dinom-dánomokról. Természetesen a várban étellel-itallal bőven elázták a foglyokat és ezek visszakerülve Kázmér táborába, csak annál inkább szították elbeszéléseikkel az elke-seredést.

Az ostrom egyre lanyhábban folyt, az ostromlottak benn a várban vigan éltek, míg az ostromlónak odakinn, mintha az orruk vére folynék.

Mátyás király csak játszott Kázmér és Ulászló számra oly nagy, de erőre oly gyenge seregével, mint macska az egérrel.

Egyszer kicsi kíséző csapatot véve maga mellé, teljes királyi díszben kilovagolt a várból és mintha a saját hadai fölött tartana szemlét, körülsétált az ellenséges táborban.

A katonák elálmélkodtak ezen a merészségen, no meg a király és kísérete kápráztató pompáján is elállt szemük, szájuk, úgy hogy Mátyás király végig-sétálhatott az egész lengyel táboron, a nélkül, hogy bántódása esett volna.

Mikor már tul volt minden veszedelmen, az ostromló hadak akkor ocsudtak föl, akkor kiabáltak, hogy:

— Utána! Utána! Fogjátok el! Ott lovagol a magyar király!

És Mátyás nem tréfából, meggondolatlanságból kockáztatta életét. Csel volt ez a merész sétalovaglás, arra való, hogy a figyelmet magára terelje s ezalatt hadi futárja észrevétlenül átjuthasson az ellenséges táboron.

Ez a futár azt hozta hírül a királynak, hogy Rozgonyi, Kinizsi és Magyar Balázs kis csapataikkal három oldalról bekerítették az ellenfelet és minden eleséges társzekeret elfognak, mielőtt a lengyel táborba érne.

Csak ezt akarta tudni a király.

Minden az ő terve, az ő parancsa szerint történt. Ez pedig annyit jelentett, hogy Kázmér és Ulászló nem sokáig bírják a hősködést.

Valóban úgy is történt. A sereg zúgó ódni kezdett Kázmér ellen és követelte a visszavonulást.

— No, de ilyen szégyen! — mormogta Kázmér.

— Mikor én voltam benn a várban, s ő ostromlott, akkor is én kértem békét; most én támadtam őt meg, ő az ostromlott, én vagyok az ostromló fél és megint csak én huzom a rövidebbet.

(Folytatása következik.)

Az emberek.

*Aki még ma felvidítja,
Holnap lépi lelkedet.
Tartós itt a földön semmi,
Éppen semmi nem lehet!*

*Ma hízolgón cseng füledbe
A dicséret özöne;
Holnap az gyaláz, kitől a
Felmagasztalás jöve.*

*Ma az emberek szemében
Jó, derék, igaz valál;
Holnap még a jóbarát is
Benned csak rosszat talál.*

*Ma talán a boldogságtól
Égett, ragyogott szemed;
Holnap már az égő könny
Még a legjobb gyógyszered.*

*Ma talán még irigyelték
Szerencsédet, sorsodat;
Holnap gúnyosan kaczagják,
Ha csapást, vést osztogat.*

*Ma talán az angyalok közt
Volt a legméltóbb helyed;
Holnap a pokol tüzébe
Mártanák gyűlölt neved.*

*Ma talán te magad is csak
Azt hiszed, mi szép, mi jó;
Holnap az egész világnak
Ezt kiáltod: skorpió!*

*Mert, ki még ma felvidítá,
Holnap tépi lelkedet;
Mert állandó itt a földön
Éppen semmi nem lehet!*

Kánya Lajos.

„Capitulatio“.

(Elbeszélés.)

(Vége.)

Irta: *Bögösné Kán Anna.*

Nos... nos? — sürgette Guszti e közben. A tanár ur még fontolgatta magában: megtegye? ne tegye? Összeillő pár, akár-hogy hányjaveti a dolgot. Egy barátságos családdal, egy puha, meleg fészekkel megint több, hol az ilyen magafajta „párja nincs” embernek, olyan jólesik hébe-korba sütkérezni a családi tűzhely melegénél.

De hogy üsse nyélbe a dolgot?

Ej, hát előtte nőtt fel az a csitri leány, játék lesz vele ilyesmiről beszélni.

— Megteszed? megteszed? na igérd meg Zsigó bácsi!

— Ha akarod épen... megtehetem.

Gyurmay Guszti nagyot ugrott örömeiben. Jó kezébe tette ügyét, jól tudta.

Csóthi Zsiga az az ember volt, a kiről méltán mondhatták: tökéletesen megbízható, perfekt uriember.

ÁPRILIS.

Jóval túl a játszi szenvedélyek korán s különben is már a természettől nyugodt temperamentummal megáldva, úgy tündökölt ő, mint a szilárd jellem, erős akarat, tiszta, komoly gondolkodás megtestesült mintaképe.

Nem csoda tehát, hogy a lányos szülők e belső értékekre gondolva, a lányok meg férfias szép alakját, nyílt, rokonszenves arcát nézve, sokszor sóhajtoztak ekképen: miért marad az ilyen derék, esinos férfi agglégénynek!?

Mert hogy már annak veszett, azt bizonyosra vették.

Pedig Csóthi Zsiga nem volt nőgyűlölő, éppen nem. Hiszen előszeretettel vett részt női társaságokban. Rideg természetű sem volt: szívesen járt el családos barátaihoz s látszott rajta, mennyire gyönyörködtetik őt a derült, zajos otthon változatos képei.

Őt egy rögeszme tartá fogva: tulbecsülése a szabad akaratnak. Az élet olyan elengedhetetlen kellékének tartá, s annyira mindenek fölé helyezé függetlenségét, szabadságát, ezt az ő vesszőparipáját, hogy erről lemondani, habár csak részben is, nem volt hajlandó semminemű más előnyért.

Hogy ő így-amúgy lemondjon szabad akaratáról s asszonyszeszély uralkodjék felette... olyan nincs.

Ismerték ebbeli véleményét és ha ennek dacára is horgásztak rá itt-ott a multban, a negyven év és a sötét fűrtök alól kikandikáló holdacska meghozták a tanárnak e téren a teljes nyugdíjaztatást.

Hogy ilyen emberre nyugodtan bizta Gyurmay Guszti az ügyét, az csak természetes. És hogy Csóthi Zsiga meg, ha már elvállalta, sietett is lelkiismeretesen eljárni benne, az is természetes.

Ideig-meddig való halogatást sem engedett magának. A mint barátai magára hagyták, vette a kalapját és bekopogtatott Komlósékhöz.

Vilmát, a ház viruló hajadonát magát találta otthon. Megegett ez máskor is. A mama bevásárlásait végezte és a papa még a hivatalban volt.

— De várom már őket, — mondta Vilma, mialatt helyet mutatott a tanárnak, maga pedig izgatottan fülelt minden közeledő lépésre és gyakran kilest az ablakon.

Vilmácska egyébiránt otthonos volt a háziasszonyi tisztségben, sőt szinte tulságig menő lelkiismeretességgel végezte azt.

Sürgött-forgott most a mama theája, majd meg apa szivarjai érdekében, alig engedve magának némi kis pihenést.

S amint így a háziasszonyi gondok közepette szorgoskodott, csicsergett, — az illatos, puha, meleg fészekben, — maga volt a házi édes boldogság megtestesülése.

Szép volt Vilma; tavasz jöttén, tavasz nyiltán mind szépek a virágok, de ilyen szépnek sohasem találta még őt Csóthi. Valószínűleg azért, mert ezuttal mint a szerelmes Gyurmay Guszti megbizottja figyelte, nézte a lányt. De talán csakugyan szebb is volt az most, mint egyébkor.

Ez az egyedül való vendéglátás és a feszült várakozás felizgatták. Szabályos szép arcza a szokottnál élénkebb pirban égett, sötét szemei szinte szikrákat szórtak.

— A kópénak kitünő izlése van, — gondolta Csóthi. — Vilma gyönyörű leány és hozzá milyen édes, gondos kis teremtés; igen jó háziasszonyka válik belőle.

A bájos gyermeket nézni, hallgatni valóságos élvezet lett volna máskor a tanár urnak; de most a Gyurmaynak tett ígéret háborgatta. Ki tudja, egy-két percz mulva nem jó-e apa, esetleg idegenek! Rajta, rajta! ragadjuk meg a kínálkozó alkalmat.

Komoly hangon, mint a hogy a dolog természetéhez és egy tanárhoz illik, kezdte Csóthi a mondkáját.

— Vilmácska! fontos dolgról kell magával értekezniem. S noha szülők előtt nincs helye a titkolózásnak, mégis úgy gondoltam, mielőtt nekik szólanék, tisztába kell jönnöm a maga nézetével, érzelmeivel.

A tanár ur itt csekély szünetet tartott.

Nagy lelkiismeretességgel óhajtotta szolgálni a Gyurmay Guszti ügyét, de más oldalról meg Vilmát nem akarta csak úgy vaktában belchajszolni a dologba, azért még jónak látta bevezetésül a következőket mondani:

— Ertsen meg jól, Vilma, nem itélek el semmit inkább, mint a léhaságból, időtöltésül keresett pásztorórákat és biztosítom, hogy ilyenért egy lépést sem tennék soha; ám ez esetben tiszta, komoly és erős az érzélem, melyet gerjesztett, ez mentse és támogassa előtte kérésemet. De vigyázzon kérem, nyugodtan, komolyan vizsgálja meg maga is a szívet s csak azután határozzon. Sohasem tudnám magamnak megbocsátani, ha a boldogtalanság sötét birodalmába jutna segítségemmel.

Ez utóbbi szavakra Vilma elutasítólag intett egyik kezével, a másikat meg önkéntelenül szívére szoritá, mintha féltene azt a vergődő kis jószágot, hogy valahogyan csak kiszökik és a szájára, az ajkaira száll, még mielőtt hívták volna.

Az elutasító kézmozdulatot, mely tisztán csak azt akarta kifejezni: menjen, ne beszéljen így, — a tanár ur rosszul értelmezte.

— Vilma, figyeljen nekem, komoly dolog ez, és maga mielőtt meghallgatná, máris elutasítja hívét! Milyen kőszívű!

Rózsák, liliomok eziczáztak a Vilma kedves arcán és most már nem tudta tovább féken tartani azt a vergődő szívet.

— Ne beszéljen így, — tört fel szíve mélyéből ajkaira az érzés, — hiszen én is szeretem... maga volt álmaim alakja és életem álma...

— Én? Vilma! én? feleljen!

— Igen, igen, maga és még kételkedhetett ebben, — és Csóthira emelte izzó szemeit, — hát

nem látta, milyen kurtán bántam minden udvarlóval, a ki hozzám közeledett.

Hát bizony azt mind nem látta a professor, hanem Csóthi Zsiga a férfi, annál szilajabb gyorsasággal emelkedett most a helyzet magaslatára.

Egy pillanatig ugyan a rendkívüli meglepetés, a fonák helyzet miatti némi kis lelkifurdalás-féle és valami bizonytalan érzés — nyugtalanság, vágy vagy öröm? — ugy körülrajzolták, hogy szinte beleszédült az érzelmek eme zür-zavarába.

Am mindez csak egyetlen szempillantásig tartott.

Aztán a forró láz-féle, mely ott a szive táján támadt, előntötte egészen. Izzóvá tette lelkét, szívét, egész valóját. Mert hol van az az ember, ki meg ne ittasulna egy ártatlan szív tiszta vonzalmától? Ki ne becsülné azt a legtisztább és legszebb adományt, azt az egyetlen tökéletes dolgot a földön, amelyet aranyon megvásárolni nem lehet: a szív őszinte szeretetét.

Mire Komlós és neje hazaérkeztek, a komoly tanár és az „eleven ördög“ kéz a kézben, mint vőlegény és menyasszony állottak egymás mellett.

— No nézd a vén rókát! — csapta össze kezeit Komlós nagy álmélkodás között.

— Hát nem elorozta a mi báránkyánkat!

A mama meg majdnem sírva fakadt, amint mondta:

— Ej, de rászédett, pedig mondhatom, éles a látásom. És most már megvallhatom azt is, hogy sokszor megkönnyeztelek ám édes kis lányom, mert sohasem hittem volna, hogy szemeim csalhatnak és a te első, szent szerelmed viszonzásra talál.

Hogy így esik, azt maga a tanár ur se hitte volna, mert hiszen e dologban nem jutott szerep az ő mindenek felett döntő szabad akaratának, hanem azért cseppet sem bánta a történeteket.

Mikor azonban Berkés szerencsét kívánt e lépéshez, a tanár némi kis resignációval mondotta neki:

— Nem vitatkozom többé veled. Elismerem, hogy nem parancsolhat mindig az agy a vérnek és az erős akarat sem parancsolhat soha a véletlennek, a körülményeknek.

És Gyurmay Guszti?

Megvigasztalódott.

Két hétig görbe szemmel nézett ugyan Csóthi Zsigára, de tovább már nem állta uj ideál nélkül.

Hogy meggyógyuljon és újra epedjen, elég volt arra ennyi idő.

A SZÉLTOLÓK.

(Hármas jelenet.)

Itta: **Joli Coeur.** —

Színekerről 1898. aug. 20-án, Somogyi K. színtársulata közreműködésével.

Személyek:

Radnay Ida (17 éves)

Dereskeői Dereskeőy Olivér (36 éves)

Csongory Attila (30 éves)

Színhely: A balatonfüredi gyógyterem.

Ida (zongoránál ül és valami vigat énekel és játszik. — Attila és Olivér a terem másik sarkában bizalmasan beszélgetnek és Idát szemlélik).

Ida (felugrik, összeszedi kezimunkáját, hangjegyeit és az ajtó felé szalad. Félre): Ezek a kiállhatatlanok!

Olivér és Attila (feszesen köszönnek, mit Ida mosolyogva viszonzoz.)

Ida (kifelé): Anyuska, itt a gyógyterem előtt meg foglak várni. (Kimegy és egy padra ül, de úgy, hogy a közönség látja, és kezimunkát vesz elő.)

Olivér (könyökével meglöki Attilát és felteszi monokliját): Mit szólsz hozzá?! Schön, wass?

Attila: Még csibe! Majd úgy egy vagy két év múlva. Különben is, nos válaszolj előbbeni kérdésemre!?

Olivér: Teljesen nyugodt lehetsz!

Attila: Brúder, hajbakapunk!

Olivér: De barátom!

Attila: Sohse mentegsd magadat. Hiszen annyira megzavartad Mándokyné fejét, kicsibe mult, hogy a nyakadba nem ugrott. Hátrább az agarakkal! A menyecske az enyém! Tehát ne olyan tüzesen! Lásd, ne zavarjuk egymás kártyáját. Akad itt a fürdőben neked való jobb «parthie» is.

Olivér: Othelló! Csak nem vagy féltékeny? Hiszen tudod, hogy nekem mindegy, tout egal, alles eins, mint a német táncz. Nálam az a fő, minél gazdagabb legyen és minél előbb. No tudod, akkor aztán a váltók . . .

Attila: Szót sem érdemel. Parancsolj velem, bármikor aláírok . . . Hanem lássuk csak. Itt van nálam egy kis könyv (egy kis jegyzőkönyvet vesz elő), ebben három vármegyére való gyűjtemény van. Mind kitűnő «parthie»-k.

Olivér: Telekkönyvi kivonatokkal?

Attila: Természetesen! Adataim a leghitelesebbek. Telekkönyv, takarékpénztár, népbank, szövetkezet, fogas fiskálisok, házi zsidók, híres uzsorások, ezek szolgáltatták az anyagot.

Olivér: Gusztáljuk hát!

Attila (olvasni kezd. — Olivér átöleli s mintha kártyát gusztálna, lesi az eredményt.) Itt vannak betűrendben! Az első Árpási Rózsa, 1000 hold, három gyermek, 10.000 forint hozomány.

Olivér (megvetően): Bliktri!

Attila: Baróthy Mályva. Apja alispán, anyja a híres Bögözy familiából való. Fényes ház, nagy befolyás, hozomány bizonytalan összeg.

Olivér: Üres blatt!

Attila: Csenkey Elvira, 26 éves . . .

Olivér: Ez lesz valami!

Attila: Egyetlen leány . . .

Olivér: No!

Attila: Tőkepénz . . .

Olivér (felugrik) Ez, ez . . . ez kell nekem! Érzem, hogy máris szeretem!

MÁJUS.

Attila (nevet): Azaz szeretnéd! De nézzük csak tovább! A pénzt csak egy még meglehetősen jókarban levő nagynéni halála után kapja meg a leány!

Olivér (visszaül s Attilát átkarolja): Nagynéni nem számitanak. Tovább!...

Attila: Doroghy Matild. Hires szépség.

Olivér: Dáma, tarokk nélkül.

Attila: Kétezer hold.

Olivér (felpillant): Jól fest!

Attila: Özvegy apa, aki még megházasodhatik.

Olivér (felugrik): Fucses!

Attila: Gálos Flóra. Apja gyáros, anyja nevelőnő volt Gáloséknál és már nem él.

Olivér: Hisz akkor... (Letül.)

Attila: No ez, biztosítalak, nem házasodik. A felesége valóságos hárpia volt.

Olivér: Hej, barátom, ez még nem bizonyos, bár a szerelmi házasságok mindig így szoktak végződni és igen jó gyógyítószerek a második esztelenség ellen. Azonban nem minden ember okúl a maga kárán. Különböznél? Halljuk!

Attila: Évenként kétezer forint, mert a tőke a gyárban le van kötve.

Olivér (fitymálva): Valóságos nyárspolgár. Ha legalább tíz évre előleget adna!

Attila: Farkas Arabella, anyja özvegy, a leány hektikus.

Olivér: No, ez nem tesz semmit. — Hozomány?

Attila: Körülbelül harmincezer forint.

Olivér: Jobb hiányában!...

Attila: Csakhogy a mama is vele jár.

Olivér: Brr... Tovább...

Attila: No de most jön egy! Drukkolj! (Sugva): Radnai Ida, egyetlen leány, apja nagybirtokos, anyjára töménytelen örökség vár. Egyelőre 100.000 forint hozomány.

Olivér (örömmel felugrik): Schlager!

Attila: 17 éves, gyönyörű jelenés, zongorázik, énekel; beszél francziául, házias nevelésű, szerény, szelid...

Olivér (közbeváág, hévvel): Sohse schatérozd! Fő a száz-ezer forint. Még szarvakkal is elvinném. De aztán ez bizonyos?

Attila: Olyan biztos az, hogy Attila a nevem!

Olivér (tréfálkozva): Hogy szarvakkal veszem el, vagy az, hogy 100.000 forint a hozománya?

Attila (nevetve): Meglehet, hogy mindakettő, utóbbi azonban tény.

(Vége következik.)

Ahol Jézus imádkozni tanított.

(Szentföldi rajz.)

— Irta: **Vértesi Károly.** —

Az ur imádsága. — A turista miatyánkja. — A miatyánk köben. — A háztető idilje. — Műezzin. — Gyér világítás.

Bücsút véve az Olajfák hegyétől, a hegy hágóiról való leszállás más uton volt.

A kis madarak pityegve tértek nyugalomra, lassu szárnycsattogással evezett a levegőben a fáradt keselyű. A környéken tömegesen tanyázó sakálok éktelen vonítással adtak életjelt magukról az estszürkület beálltával.

A homály és távlat kezdte elmosni az éles körvonalakat.

Kanyargó útján a lankásnak, elhaladtunk a világnevezetes hely mellett, a hol Jézus imádkozni tanította meg a tanítványait, mondván nekik a maga egyszerűségéből olyan magasztosan szép imádságot, a „Miatyánk”-ot, melynél lélekemelőbbet a világ egy

írója, egy szónoka sem mondott és amelyet naponta megismétel a megszámlálhatatlan millióknak a sokasága a földgömb mindkét felén, a magas Északon ugy, mint Délen.

Egy imádsággal sem lehet jobban dicsőíteni Istent, mint ezzel, mely a katolikus egyházban a mise kánonjába is be van véve. Egy imádsággal sem lehet Istentől többet kérni, mint a „Pater noster”-rel, mely az előszón kívül hét kérésből áll. Egy imádság sem juttatja jobban az eszünkbe, a felebarátaink iránti kötelességünket, mint a magasan szárnyaló urimádság, mely a fényes gondolatoknak pazar sokasága.

Leborult az est. Én is leborulok előtted Istenem! Gondolkodóba esem ezen a csöndlakta szent helyen s elimádkozom az urimádságot turista nyelven:

Miatyánk! Nagyvilág ura! ki az örökjelenben élsz, az örökszép természetet a semmiség homályából alkottad, ki a Kárpátok szent bérczei és az Alpok égtartói csucsai és a Szentváros fölött trónolsz, szenteltessék meg a te nagy neved a harmatesöppek által, melyeket ragyogva fölkelő napod fényes sugarai megannyi gyémántnál ékesebben csillogtatnak; dicsőítessék szent neved a havasi kürt sokszoros visszhangja, a fenyvesek zugása, a madársereg dala s a virágok illata által. Jőjjön el a te országod, mely a csillagtábor fölött van, halálunkban legyen meg szent akaratom, hosszú bolygás után lelkünk porhüvelyét a természet ékes templomában temessék el, abban a nagy istenházában, melynek magas boltozatát Libanon cédrusfái s a jéghegyek ormai tartják fenn. Ne vond el tőlünk fényes levegőgedet, éltető és világító napodat, hogy annak kelteől, nyugtáig, a fagyos északról Sahara forró homoksivatagjáig és még annál is messzebb mindenütt csodálhassunk mindenható kezed alkotásainak utólréhetetlen műveit. Bocsásd meg nekünk azt, hogy rajongva szeretjük az anyatermészetet, jobban mint az önösségükben egymás ellen agyarkodó felebarátainkat, kiket a távolban elfeledni akarunk. Ne engedd, hogy vándorutainkon erőnkön fölül merjünk. Te, ki a tengereket mozgatod s felhőidben megkötöd a vizeket, távoztasd el tőlünk haragod jelét, a viharrohamot, duló fürgeteget s s minden szerencsétlenséget, mely érhetne minket a havasok ormán, tüzhányó kráterek szélén, mérhetlen barlangok tátongásától, bányák fekete mélyén, mérhetlen mélységű tenger zugó hullámain, szóval mindenütt, hova vándorbotunk vezet, a hova mindenekeket látó szemed kiterjed. Ha kérésem hatni tud rád: hallgasd meg és áldd meg magyar hazámat, áldd meg szülővárosomat. Amen.

Valóban nagy hálával tartozom Istennek, hogy annyi utamon szerencsésen vezérelt.

Paternoster a templom neve, mellette apáczaárda. Latour d'Auvergne Aurélie hercegnő építette mindakettőt 1868-ban.

A zárda oszlopos folyosóján 32 márványtáblára van 32 különböző nyelven bevésve a „Miatyánk”; 1888 óta magyar iratu tábla is van. A generosa gens hungara csináltatta. Ez is egy cseppje a hazafiak*) munkájának.

* * *

A fiatal asszonyok és az inczi-finczi gyermekvilág, az elrácsolt falak közül, hol ifju életüket raboskodják le, fölment már a lapos házak tetejére

*) Fraknoi Vilmos c. püspök adományából és Viszajlajszky Károly plébános gyűjtéséből.

szellőzködni és friss léget szivni, mikor a nap nem öntött már lángesőt a fedélre. A családi örömeknek élnek. Csengő a csevegésük. Kényelmes a sétájuk, mert a házakat nem fűdelezzik, hanem tapasztják, sárragacsos, mézragacsos bevonják, kővel kirakják.

Az asszonyok tarkán, a gyermekek csupaszon vagy félmeztelenül járnak.

Egyik-másik háztetőn ugyancsak nekividámult az esti élet. Csókos gyermekek lármája vidámitja az anya életét. Az anyai szeretet nincs kötve se ranghoz, se módhoz, meg a műveltséghez sem.

Vidáman hancuzó, ökölnyi gyerekek, kiket nem ölnek betűvel, a maguk szabadjára vannak eresztve, amennyire ezt a térség engedi. Mint a gyíkok, elevenek, fürgék. A női nemnek évszázados tagja is van közöttük egy, tisztos matrona személyében. Bizonyára dédanya. Tél anyó mellett a kazagó tavasz is ott van, fogyatékos, könnyű, lenge ruhában. Fatime a ház szemefénye, édesanyjának a büszkesége, édesapjának a féltett kincse. Nincsen fűzve fuldoklásig, nyugati nők módjára, akik herasztják a bájukat, azért könnyen hajladoz és enyeleg az édesszavu babákkal. Talán már maga is gondol egyre. — Keleten előbb van a virágzás s gyors az elvirágzás.

Gyöngyház fésűske tartja össze a fiatal leány haját, mely a pókháló selyméhez hasonló. Majd azután a leányok rajongó, mindent feledő szeretetével, karjai közé kapja a karonülőt, magához szoritva becézi és babusgatja, csókkal borítja a kiesikének arcát. Szinte rángatózik ennek ajka, fel is sir a nagy szeretet elviselhetlenségében, a mi alkalmat ad a fekete dadának, hogy belenyávgjon a háztető idiljének koncertjébe, melyből egy-egy élesebb hangot elkap a szellő s hoz föl, énekké szűrődve.

Üde gyermeki hangon csak zszibongjatok, kedves teremtések. Mienk a múlt, a lemondás és a feledés, tettek az élet, a jövő s minden, amit a jövő még kitalál. Allah boldogítson, szép Fatime!

* * *

Ezenközben késő lett. Elsuhogott az idő. Az „Ave Maria” is elkondult. Az imára szólító műez-zinnnek nyújtott hangja, mélabús, majd tremolázó szép éneke hangzott föl. Szinte üvölt, mégis meghat: Il Allah végszava. Az esthajnal áttetsző szűr-keségében látjuk a minaretek erkélyén Allah buzgó szolgáját, szemét lehunyva, fülét bedugva, hogy ne lásson, hogy ne halljon, mikor Allah dicsőségét zengi. A benépesült háztetők olykor nagyon is szép idilvilága kísértetbe hozhatná a jámbor Jusszufot, aki a harang szerepét tölti be. Érczes és gyönyörű mély hangját ki is választak.

Ott, hol egyszer a látnokok vészjóslata jajdult föl, most Jehova helyett vén mecset minaretjének a karzatáról, Allah többszörös dicsőítésére meló-dikus dallamban hangzik le az esti imára hívás. Ez volt a nap ötödik imádsága, mely a láthatár elsötétetésével vette kezdetét. Édes szó hirdeti, hogy „jobb az imádság, mint az álom.” Mohamed meg így tanított imádkozni!

* * *

Libbenő árnyak fátyolt vetnek utunkra. Estére tért az idő, sietségre sarkalt. Times is money, mondja az angol.

Mire a városba beértünk, derekasan meg is öregedett már az este, fölszikkasztak a csillagok.

Az óramutató jól elfordult már a nyolezastól. Terécselt az uteza javában.

Fogasabb szélesapások zendültek, suhantak el mellettünk s többször körülsimogatták verejtékes arcunkat. Még jó, hogy nem szurtak a tüdőbe, mikor megcsapta a galyakat, hogy meglíbbent bele a fűszál is.

Ez az esti körutjára indult esteli szél, mely csak a völgy mélyén vált enyhébbre, emléket hagyott sokunknál, akik azon mesterkéltségünk, hogy minél szellősebb és könnyebb öltözetet vigyünk Keletre. Vitorlavásznak helyett szövetet, Jäger dr. gyapjúgyártmányait kellett volna inkább vinni magunkkal.

Jeruzsálem nagyobb utcáin is gyér számmal voltak lánczokkal fölhuzva, az ákombákom sikátorokon pedig csak elvétve voltak fölül keresztül huzva a lámpások, hogy oszlassák az ég feketeségét, melyet az éj borított a zig-zugos városra.

Talán erre a gyarló világításra nevettek le a végtelenbe vesző, de azért mégis ragyogó csillagok. A házak ablakainak sincsenek itt fényes szemek.

Az utcái lámpák füstös és piszkos üvegén keresztül nehezen verődött ki ugyan a világosság, de azért a városban még sem volt teljes a sötétség. Csak visszahúzódott az agyakba. Mert van itt lelki sötétség elég nagy, elmaradt észjárás sőt nagyon sok. Mintha nem is itt világosodott volna a világ világossága, mintha nem is itt tanított volna a minden idők nagymestere, akinek tanítása maig eleven maradt, imádsága ajkról-ajkra maradt.

RÖPKE GONDOLATOK.

A fősvény szánandó teremtés, mert megvonja magától a jótékonyt nemes gyönyörét.

*

Gyáva, gyöngye lelkü emberek félve kerülnek a beteget és boldogtalant.

Rettegnek, borzadnak a bekövetkező jóslattól:
„Ma nekem, holnap neked!”

*

A hosszú élet nem mindig áldás!

*

A szerenese istenasszonyának bekötötték a szemét, azért nem tud különbséget tenni a méltók és méltatlanok közt.

*

Szerelem nélkül csak azok nem tudnak élni, akik az élet egyéb örömeiről nem kénytelenek lemondani.

*

Minél műveltebbek vagyunk, annál nagyobbak szellemi igényeink; ellenben a világi igények annál kisebbek.

*

Mindazt, amit tanultunk, könnyen elfeledhetjük, de a „feledést” meg nem tanulhatjuk soha!

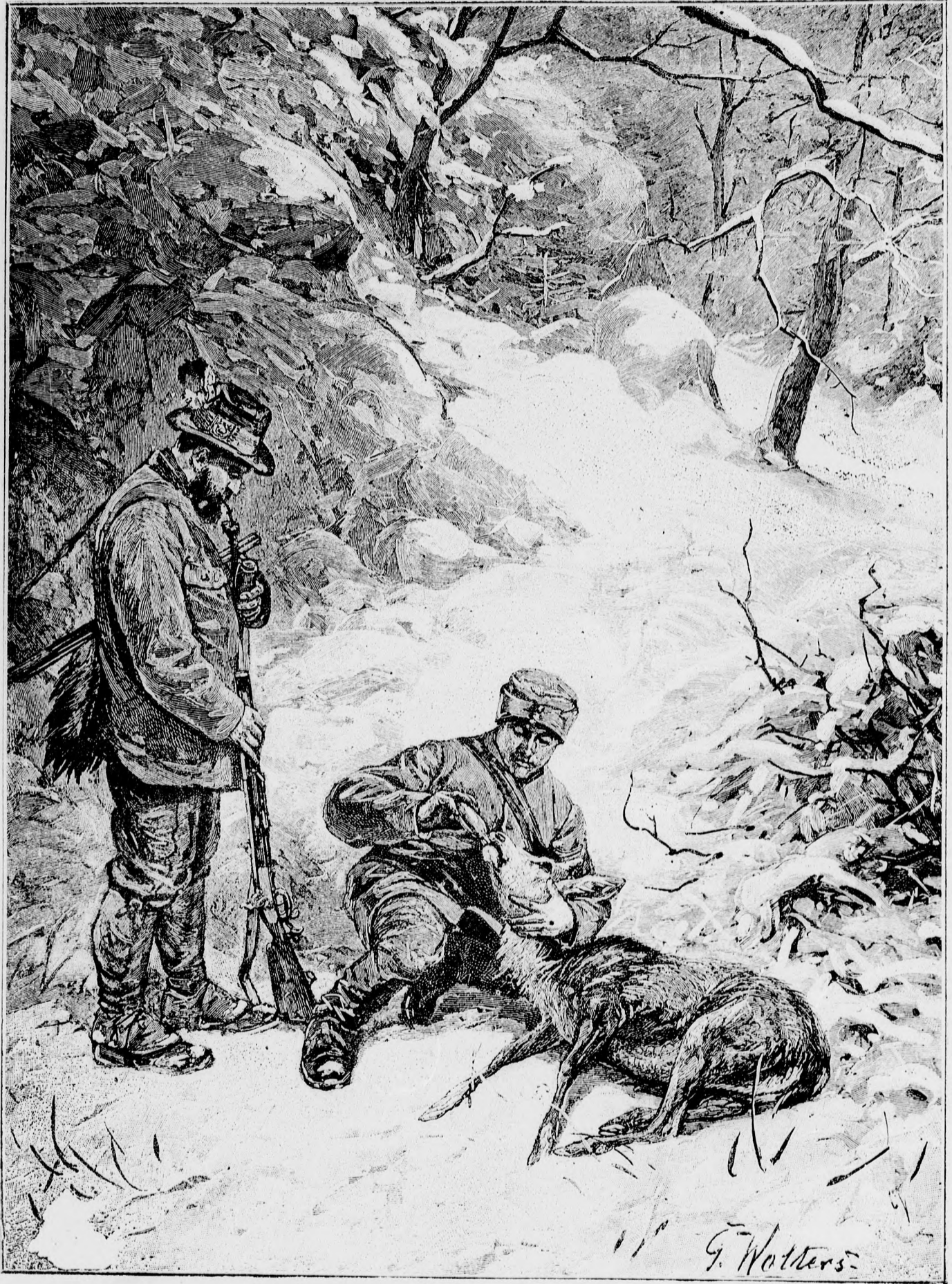
*

Aki ártatlanul szenved, azt az ég vigasztalja meg.

*

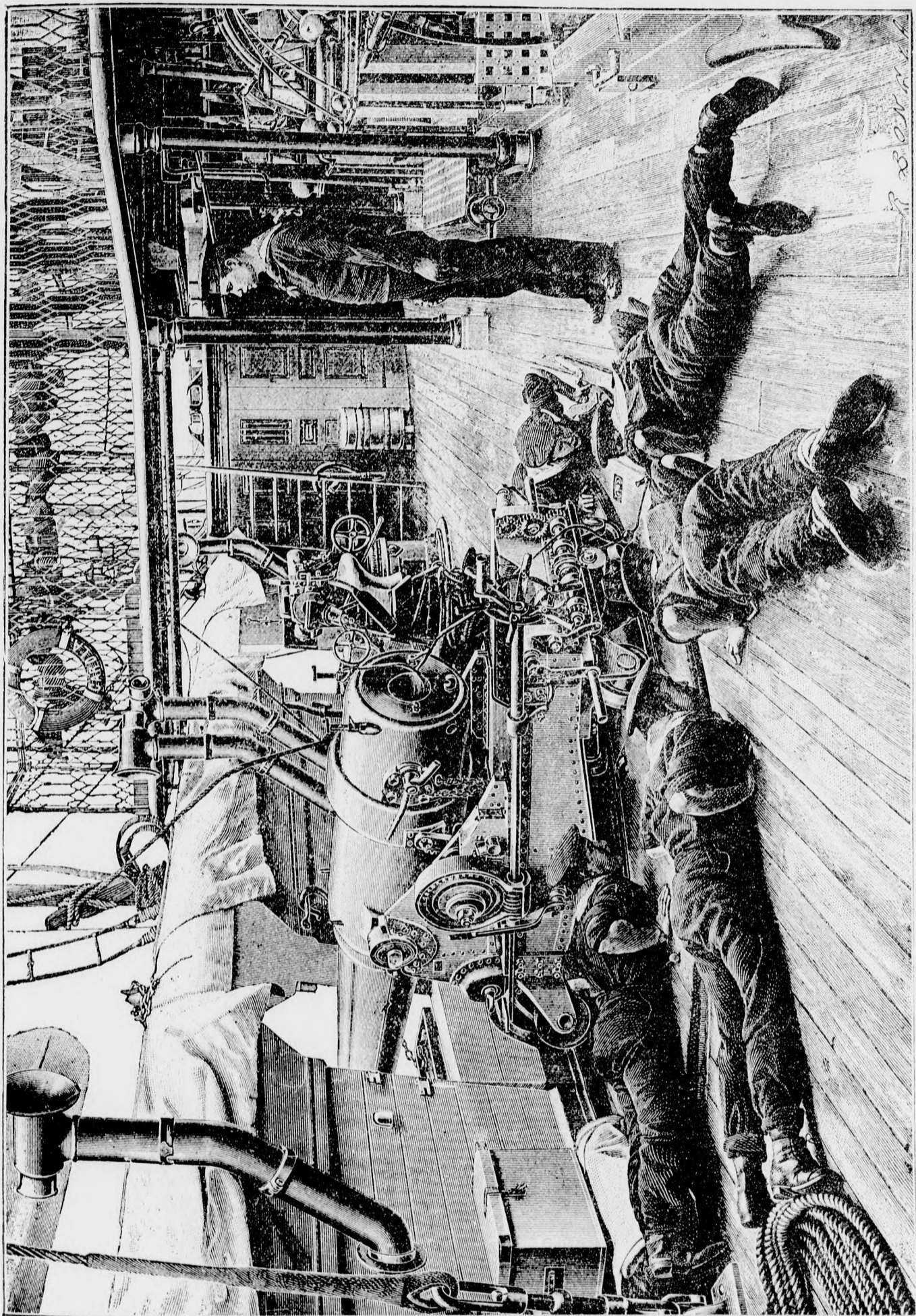
Tudósok és bölcssek, miért nem találtak már fel gyógy-szert a lélek sebeire?... Mert tudjátok biztosan, hogy ezt a gyógyszert a „mennyekben” kellene elkészíttetni.

Nagyvárady Myra.

— — Irgalmas vadászok. — —

Hadihajó fedélzetén.

Csend köröttem.

*Csend köröttem... Az avaron
Narfény játszik.
Nem sok idő, már a virágfakadásig.
Nem sok idő, hogy betelnek
Madárdalos, édes álmok.
S színes virág hajladozik,
Ahol járok.*

*Puha pázsit, illatozik
A virága.
Belopom majd a legszebbet a nótámba.
Odatűzöm valakinek
Titkon, lopva a szívére.
Tudom, örök virágniyilás
Lesz belőle!*

V. Farkas József.

SZEGÉNY RÉZI!

(Elbeszélés.)

Irta: **K. Beniczky Irma.**

(1. fejelet.)

I.

Most az új pár lépett az ünnepies terembe. A vendégek hangosan megéljeneztek. Rézi kissé föllebbentette a függönyt, látta a szeretett férfit karonfogva nővérel. Nagyon boldognak látszék, sugárzott az örömtől. Oh! milyen szép az ő felesége!

Az asztalhoz ülnek; a fiatal pár gyorsan vonul egy ablakfülkébe; halkkal, bizalmasan suttognak egymással. A fiatal menyecske szívére teszi a kezét s olyan bensőleg, olyan szerelmesen néz férjére, ki mindakét kezét megragadja, szorongatja, mindakettő meg van hatva... most még beljebb vonulnak — egy csók! A függöny rezeg. Szegény Rézi!

Mikor az új pár is helyet foglalt az asztalnál, fölemelkedett egy magas, ezüsthaju és szakállu férfi, a főerdőmester s a két nővér keresztatyja. Először a fiatal, mélyen elpirult asszonyhoz fordul s komolyan mondja:

— Most boldog vagy Margit. Az egész életre azé lettél, kit szíved választott, ki szeret, ki meg fog becsülni, mint életének koronáját. Te voltál e vidéken a legszebb leány, légy ezentúl a legjobb asszony! Mindig jó leánya voltál szülőidnek, majd hűséges feleség, jó anya lesz belőled. Isten áldjon meg legjobb áldásával!

A fiatal házasok kezét fogták az öreggel, mély csend uralkodott a teremben, majdnem hallani lehetett az elfojtott zokogást ott a kék függöny mögött.

Rézi már eleget látott, eleget hallott; most távozni akart, valóban betegnek érezte magát s egyedül akart lenni határtalan fájdalomával. De fenéki kellett kiürítnie a keserű poharat. Hiszen nő vagy és némán tudsz szenvedni! S nem látod ott a Megváltó anyját, kinek keblét hét tör felszaggatta? Mi a te szerelmi bánatod az istenanyja fájdalomához képest!

Éppen mikor a szegény leány távozni akart, valaki hirtelen kívülről rázárta az ajtót, mely csak be volt hajtva. Bizonyára gondoskodni akartak arról, hogy a házban uralkodó vigadozás közben, ne oszonjon be valami hivatlan vendég az éléskamrába.

Most oda volt rekesztve szenvedésének helyére, mint egy nyögő bűnös a szinpadra! A függöny mellett beáradt a világosság s ha nem akart látni, hallania kellett!

Most vigan szólt a zene. A társaság mindegyre vigabb lett, a cigányok éppen az ismert nótát huzzák:

„A szerelem, a szerelem,
A szerelem sötét verem“.

Szegény Rézi! be jól illik hozzád ez a nóta! a teremben zajosan folyik a mulatság a sötét kamrában szivrenditőn zokog egy boldogtalan... senkise hallja...

Az éj leszállt a földre, a kamrában, hova a nap soha be nem süthet, hideg, nedves a levegő, sir az, ha nem is a föld alatt. Rézit borzongatja a hideg, könnyű ruhájában összebb vonja a kendőt nyakán, mellén forró könyei meghülten hullanak kezére. Kiáltani akar, de toroka megszorul.

A teremben ezalatt egyre zajong a jókedv, felköszöntik az új párt. Hallga! ez az ő hangja.

— Mondd csak, Margit, nővéred igazán beteg? — kérdi.

— Én nem tudom, mi lelte — felelt Margit röviden.

— Én igazán nem tudom elképzelni, mi van vele; sohase néz rám, mintha valami volna rajtam, amitől irtózik. És hogy ma nincs szava hozzád, s még nem is mutatja magát, az bizony nem szép tőle.

— Éppen jó, hogy erről szóltál — mondta Margit. — Ugy terveztünk, hogy elvisszük magunkkal; de őszintén megvallom, jobban meggondoltam a dolgot; inkább maradjon itt. Szegény Rézi! Hiszen ő nagyon jó leány, de — hát — olyan nagyon csunya, attól tartok, hogy az emberek majd megállanak az utcán, ha velünk látják és aztán nevetnek és gunyolódnak. Nagyon sajnálom szegényt s nem akarom, hogy guny tárgyává legyen.

— Én nem bánom, édesem, legyen úgy, amint te akarod. Én nem bántottam meg soha s mint nővéreddel, barátságosan bántam vele.

Elhallgatnak s aztán megint nevetnek, dalolnak!

A szegény Rézi mindent hallott. Zokogása görcsöské vált. Térdre omlott, s a hideg köveken odaesuszott a Szüzanya képe elé.

— Istennek szent anyja, hadd haljak meg itt előtted. Te nem fordulsz el ilyen szegény, boldogtalan leánytól, te, a Megváltó édesanyja, ne engedd, hogy még tovább is ilyen kínokatszenvedjek. Nincs egyebem, mint a szívem, meghasadtan, véresen leteszem szent lábaid elé; mit vétettem én, hogy olyan iszonyun szenvednem kell? Nagy a te hatalmad, szavadra megnyílik e zárt ajtó, hadd mehessek ki az erdőbe, hogy ott kisírijam a lelkemet... Szent Isten, már megint hallom a hangját, nevet, talán engem nevet, nem, nem akarom többé hallani! ha elvetted a szépségemet, vedd el a hallásomat, látásomat is. Most dalol! Jézus Mária, a szívem, nem bírom ki tovább, irgalom, könyörülj meg rajtam, Istennek szent anyja! Szabadíts meg!... A zene szól, oh jaj!

* * *

Mikor egy óra múlva egy eseléd véletlenül valamiért a kamrába nyitott, rémülten látta a sze-

gény leányt a Szűz Mária képe előtt a földön elterülve. Haja föl volt bontva, összekuszálva, szemei megdagadtak a sírástól, homloka, keze hideg, szive alig dobogott... Szivrendítő látvány!...

II.

Három év mult el ama est óta. Gyönyörű tavaszi ég mosolygott a kis Tátravidéki falura, hol ezen hosszú idő alatt nem változott meg semmi. Most is ott áll mindjárt az első házakon túl az egyszerű kis templom alacsony, hegyes tornyával és eltört mutatóju órával, senkinek sem jutott eszébe, hogy azt meg kellene igazítani. Az iskolának most is meg volt roskatag fala és gyönyörű terebélyes hársfája. Kissé távolabb, a hegyoldalban még mindig állt a düledező, lakatlan ház, — az egykori erdészlak — sőt a lehullott falazat törmeléke sem változtatta meg helyzetét, csak az örökké adakozó és termő anyatermesztet körülfonta a romokat borostyánfüzerekkel. A művelés ilyen lomha elmaradása, az emberek lángoló viharos szenvedélyeikkel szemben a falusi csendélet egyik sajátsága különösen a világforgalomtól messze eső vidéken, a nagyvárosiak épen ebben találják annak költőiségét. Édesen fájó érzet az, hogy a folytonos újjáalakítás közepette olyan helyeket tudunk, hol mint érettkorú emberek még fölfödözhetjük gyermekcipőink nyomait.

Abban a házban, melynek födele alatt három év előtt annyi üdvözítő boldogság és keserű fájdalom helyet talált, abban a kertre néző szobában, hol a kis gerle olyan édesen turbékolt, most is találjuk a szerény Rézit. Az ablaknál ül és fehéreneműt varr úgy, mint akkor, a gerle most is hozzászól kedves, szerelmes hanggal; Rézi most is egyedül van úgy, mint azelőtt, de nem sir. Nyugalom, a vértanu megadása szól arcából; föltekint a munkáról, kinéz a kertbe, cseveg a gerlével, aztán megint munkájára hajol, de mosolyogva; és a ki gondosan rendezett, fényes hajára, ékes csinos öltözékére egy pillantást vetne s a rózsát is látná, melyet keblére tűzött, azt hinné, hogy a szegény leányt végre valami öröm érte szomorú életében.

Hat félig-meddig úgy is volt. Halálos betegségből föllábadva, mely még akkor éjjel kitért rajta, ama lemondás szállta meg lelkét, mely a boldogtalant gyakran mint böleset föltünteti. És szívet csakugyan nagy öröm érte; betegsége alatt szerettei önfeláldozólag ápolták. Milyen jól esett neki az a tudat, hogy az ő kedvéért történt valami! A búcsúzás azért nem esett olyan nehezen, mint gondolta, nyugodtan és nyíltan nézhetett a szeretett férfi szemébe; az előbbi megsemmisítő szenvedély szelidebb, nemesebb érzelmmé vált, ha rá gondolt, kín nem gyötörte lelkét. De hiába kérte, zaklatta őt a fiatal pár, jöjjön velük; finom női tapintata azt sugta neki, hogy így, a távolban, inkább szeretettel emlékeznek meg róla a rokonai; talán azt is sejtette, hogy új kín várna rá, ha folyton szeme előtt látja a boldogságot melyet, a családi élet nyújt s melynek édenéből ő örökre ki van zárva. Megkedvelte a magányosságot.

De még egy körülmény hozzájárult újjászüléséhez. Nemsokára rokonai elutazása után talált egy emberi lényt, kivel szemben bátran fejlődhetett dús érzelmevilága, kinek szolgálatokat, sziveségeket tehetett, örömet szerezhetett; olyan embert talált, ki vele foglalkozott, kinek szüksége volt rá, ki meleg, őszinte szeretettel viseltetett iránta; talált egy szerenesétlent, kinek sorsa az övéhez hasonlított, sőt még sokkal szomorubb volt, s kit ő, a

sajnáltraméltó, sajnálhatott. És a szegény Rézi ezen vigasztalása, oh te keservesen kegyes sors — egy vak ember volt!

Egy öreg tanár, ki az ifjuság szolgálatában megöszült és megvakult, kitűnő természetbúvár, letelepedett a faluban, melynek távolsága a világ zajától különösen csábította, csalogatta. Az erdők közelében akarta tölteni utolsó napjait, ama levegőben, mely a testet, ugymint a szellemet erősíti, üdíti és a szívet táplálja. Bár nem láthatta, de érezte a napot; a virágok, melyeket számtalanszor legkisebb részleteikre szétszedett, most is illatoztak mesterüknek, ugymint régen, és a magasban zengő hangokat most is ájtatos füllel szivta magába.

Rézi egyszer sétálás alkalmával védelmére kelt egy ostoba uracs undok gunyolódása ellen. Az öreg tanár ettől fogva nagyon óhajtotta társaságát, meg kellett igérnie, hogy minél gyakrabban meglátogatja. Ki örült annak jobban, mint Rézi! Minden nap délután, miután házi teendőit elvégezte, csinosan felöltözött, egy ösvényen a falu mögött sietett vak barátjához, ki gyakran már várta a háza előtt. Rendesen valami finomabb ételt, süteményt hozott az öreg urnak, ki azzal viszonzta szivességét, hogy különféle képeket, rovar- és növénygyűjteményeit előszedte, s többször még együtt ültek, a tanár oktatta, Rézi figyelemmel hallgatva, mikor már beesteledett és a hold kíváncsian bekandikált az ablakon.

Ezen órák nagy befolyást gyakoroltak Rézire. Olyan ember társasága, ki a legborzasztóbb szerencsétlenséget, szemévilágának elvesztését nemes, derült megadással tűrte, saját fájdalmát háttérbe szorította; eszének világossága, szellemének lendülete magával ragadta őt a közönséges tudás, korlátolt előítéletek, gondolkodás nélküli félhomály köréből a műveltség azon fokára, mely az életet kettős világításban mutatja, és jó szive nemeslelkűsége annál becsesebb volt előtte, mert eddig olyan nagy, gyöttrő kinnal nélkülöznie kellett: az érzedűs, szivélyes közeledést.

(Folytatása következik.)

„A NÖGYÜLÖLŐ.”

Írta: **Egy másik nögyülölő.**

Villányosi Elemér megátalkodott nögyülölő volt. Barátai ezt mindenütt a legkomolyabban állították s elkövettek mindent, hogy őt e bajból kigyógyítsák.

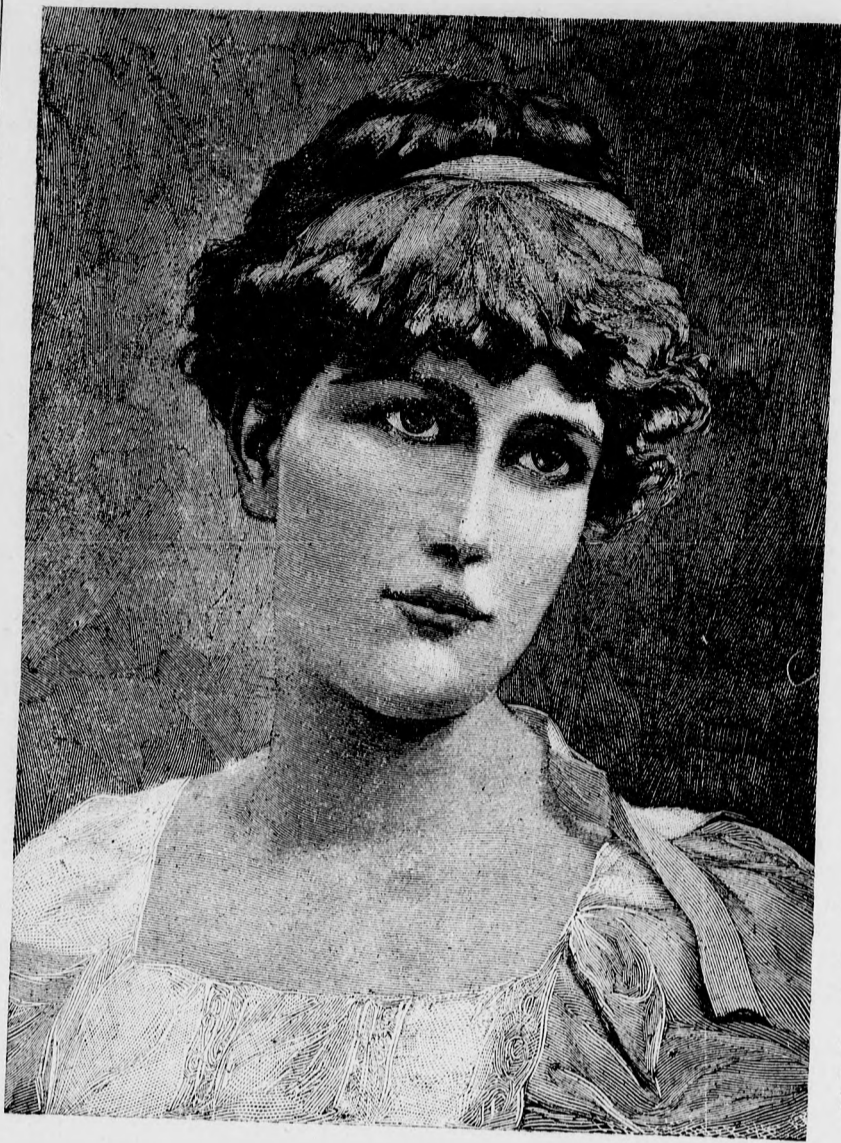
Hogy ezen „gyógyszerek”, melyek mindegyike egy-egy alaposan kiszámított tréfa volt, hatás nélküliek voltak s hogy azokat Elemér gyomra nem vette be, annak oka az ő szívében rejlett...

* * *

Elemér jogi tanulmányainak utolsó évfolyamát végezte, midőn súlyos betegség miatt kénytelen volt azt félbeszakítani s szüleit felkeresni. Három hónapi szenvedés után egészsége lassanként helyreállt, de azért orvosa tanácsára, üdülés végett egy erdélyi rokonához utazott. Ábrándos lelke a magányt kedvelte legjobban; egész napokat töltött a fenyvesek üde levegőjében.

Minden nap fölkereste kedvencz helyét, mely egy illatos virágokkal szegélyezett patak partján elterülő, mohlepte sziklapad volt. Néha órákig ábrándozott e kedves helyen.

Egy napon a sziklapadtól nem messze egy papirlapot talált; felvette s legnagyobb bámulatára, a patak túlsó partján fekvő regényes várromnak rajzát ismerte fel benne. A rajz sarkán «E» betű díszelgett; a vonásokban női vonásokat vélt felismerni. Bár-

☞ Tanulmányfő. ☞

kitől származott is e rajz, arról meggyőződte, hogy kivüle más is élvezi e regényes hely szépségeit s ezt megismerni tűzte ki feladatául a következő napra.

Másnap rögtön ebéd után sietett a romhoz s egy sűrű bokorban helyet foglalva, várta a történendőket. Nem sokáig kellett várákoznia, mert kétóra tájban könnyű léptek zaja verte fel ábrándozásából. A sziklapad felé tekint s bámulatában majd elárulta jelenlétét egy «ah!» kiáltással. Ragyogó szépségű lányka volt az érkezett. Jobbjában rajztömböt tartott, baljával kis őzikét vezetett.

Szökdelve elérték a sziklapadot, hol a leány, hátrasimitva kipirult arcából aranyzóke hajfürtjeit, ledobta rajztömbjét s szabadon bocsátotta az őzikét. Ez ösztönét követve, legelészni kezdett; úrnője pedig elővette rajztömbjét és a rajzoláshoz fogott.

Elemér nem tudott önmagával tisztába jönni. Szívében e lányka láttára egy eddig soha nem érzett vágy támadt, őt magának mondhatni. Szemeit egy pillanatig le nem vette róla.

Lázás agyában az ismeretkötésnek ezer módját megforgatta már, végre is a véletlen vezette rá az igazira.

Az őzike, jóllakva illatos füvel, leheveredett a forró napon, de szomszagtól gyötörtetve, minduntalan a hűs habokba tekintett. Majd leküzdve félelmét, a patak partjára lépett s megkísérelte a vízhez jutni, de oly vigyázatlanul, hogy egyensúlyt veszve lezuhant a vízbe.

Az ismeretlen a loccsanásra félbeszakította munkáját s kedvencét nem látva, elkezdte annak nevét kiáltani.

Elemér látta az őzike szerencsétlenségét s mivel sem törődve, a patak partján termett. Majd a vízbe vetve magát, át-

nyalábolta a remegő őzikét s azon vizesen, ragyogó arczezal sietett a már kétségbeeső lányka felé. Ez, látva az idegen férfit, megrettent, de kedvence megmentőjét ismerve fel benne, csakhamar eloszlott aggodalma s örömtelten lépett Elemér elé.

— Uram! Ön életét kockáztatta e merészsége által s bár ismeretlenül, fogadja legőszintébb köszönetem kedvencem megmentéseért. E szavaknál Elemérnek nyujtá kezét, ki letéve az őzikét, meg akarta azt csókolni.

— Szót sem érdemel, — rebegé, — önért kész volnék éltemet bármely pillanatban feláldozni.

A leány meglepetve vonta vissza kezét.

— Bátor tette által nagy hálára kötelezett, melyet sohasem róhatnék le, de szóljon szíve szerint, — apa gazdag s így illően megjutalmazhatja.

Elemér szívét e szavak törzsúrásként járták keresztül, de izgatottságában nem vette azt figyelembe.

— Kegyedhez volna egy szerény kérelmem.

— Szóljon, ha hatalmamban áll, én szívesen teljesítem azt.

— Ugy engedje meg, hogy ne legyek többet ön előtt ismeretlen; engedje meg, hogy együtt bámulhassuk itt a természet csodáit.

A lányka megkönnyebbült e kérelemre s pajkosan fölnevetett.

— Nincs jogom önt eltiltani innen.

Elemér esztét a kacagás megzavarta.

— Oh, fogadjon hát engem barátjául, — szólt hévvel.

A leány e szavakra végignézett Eleméren, majd mosolyogni kezdett.

— Ön bátor tette által erre a jogosultságot már megnyerte, fogadja hát baráti jobbjomat; nevezzen röviden Elmának.

— Köszönöm, nagyon köszönöm! — rebegé Elemér, mialatt a neki nyujtott kezét újból meg akarta csókolni, de Elma visszavonta azt s szólni akart valamit, de habozott.

Elemér megértette habozását.

— Szólítson, ha önnek tetszik, engem is csak egyszerűen Elemérnek.

Ily kölcsönös bemutatkozás után beszélgetve visszatértek a sziklapadhoz.

Elemér túlboldog volt. Ezután mindennap láthatta s beszélhetett szívének ideáljával. Napról-napra bizalmasabb lett a viszony Elma és Elemér közt, míg végre az utóbbi egy hevült pillanatban bevallá lángoló szerelmét. — Elma, ki az ifjú epedő tekintetét már rég megértette és viszonozta, boldogan hajtá fejét keblére s ajkuk egy édes csókban forrott egybe.

Azonban, midőn egymást átölelve, boldogan csevegtek szerelmükről, megzörrent mögöttük a bokor s kilép belőle egy fiatal vadász, Elma udvarlója. — A fiatal szerelmesek ijedten rezzentek fel a vadász megjelenésére.

Elma édesatyja szívesen látta házában a fiatal vadászt, Erdélyi Jenő grófot, de Elma hidegen fogadta a léha világi udvarlását. Elképzelhetjük a gróf dühét, midőn imádoztját egy másik férfi karjai között találja. A következményt a kedves olvasó könnyen kitalálhatja. — Elma és Elemér búcsúzatlan váltak el egymástól; Elemérnek másnap párba volt a gróffal, melyben ő jobb mellén súlyos lösebet kapott. Két hónapig nyomta Elemér az ágyat, mialatt Elmáról semmi hírt nem hallott, de felgyógyulása után is hasztalan volt minden kutatása; hasztalan kereste fel az egykor oly kedves helyet, Elmát nem látta többé viszont. Megtört szívvel kereste fel szüleit, majd visszament tanulmányainak befejezése végett Budapestre, hol minden idejét könyveinek és Elma emlékének szentelte.

* * *

Elemér legbensőbb barátja Kővári Béla volt. A köztük fennálló baráti viszony azonban lazulni kezdett, midőn Béla

szülei, egyetlen leányuk betegsége miatt, felköltöztek Budapestre. Béla természetesen szüleihez ment lakni s ez időtől fogva Elemér sohasem látogatta meg Bélát saját lakásán, ami emezt nagyon bántotta. Egy alkalommal testvére, Elma nevét említve, észrevette, hogy Elemér összerezett, miből sejtette, hogy barátja zárkózottsága összefügg az «Elma» névvel. Béla nem fürkészte az összefüggés okát, hanem feltette magában, hogy a legközelebbi tréfa alkalmával felhasználja e nevet. Az alkalom nemsokára megjött. A szigorlatok jól sikerültek s ennek öröme Elemér barátai egy újabb és alapos tréfát terveztek, magától értetődik, Elemér rovására. A cél ezúttal: Elemért légyott ürügye alatt egy kifizőtt helyre csalni s ott felsülésén jól mulatni. — Béla, bízva az «Elma» név varázshatásában, elvállalta, hogy a légyott-hoz szükséges levélről ő fog gondoskodni.

Rábirta testvérét, hogy azt megírja s midőn a levél birtokába jutott, azt egy fiúra bízva, hogy kézbesítse — sietett Elemérhez. Kölesönös üdvözlések után beszélgetni kezdtek. Rövid idő múlva belépett a kis fiú s átadta Elemérnek a levelet. Ez csodálkozva tépte fel s olvasta a levelet, mialatt arcát majd élénk pír, majd sápadtság lepte el.

Béla örömmel szemlélte a levél hatását barátja arcán s kötekedve kérde:

— Nos, mi az? Szabad olvasnom? A levél után nyult, melyet azonban Elemér visszavont. Béla azt hitte, hogy barátja, a levelet elolvastva, őszintén fog előtte nyilatkozni, mely esetben a tervezett légyott el is maradt volna. De számításában nagyon csalódott. A sértettet színlelve, boszusan távozott; — Elemér

pedig újból mohón olvasta el a levelet, melynek rövid tartalma ez volt:

«Kedves Elemér!

Ha él még Elma emléke Önnek szívében, úgy holnap este nyolcz órakor elvárja a városligeti tó déli részén levő «óriás-platán» alatt

Elma.»

Tizszer is elolvasta már Elemér a levelet, mégsem birt tisztába jönni tartalmával. Elővette íróasztalából Elma egykori rajzát, melyet ereklyeként őrzött. Összehasonlította a rajzon levő «E» betűt, a levélben előforduló három «E» betűvel. Az írást hasonlónak találta. De mi szükség Elmának oly titkolódzásra?

Ilyen s más hasonló gondolatok foglalkoztatták agyát, míg végre elnyomta a jótékony álmot.

* * *

A következő nap este háromnegyednyolcz órakor a levélben jelzett «óriás-platán» előtt egy sűrűn lefátyolozott nő sétál fel és alá. Ha jobban szemügyre vesszük, úgy kételkedni fogunk nemének valódiságában, mert feszélyezett lépte elárulják benne a férfiut. Türelmetlenül sétál, majd a közeli lámpa fénye mellett meglekinti óráját. Várakozásában csalódní látszik, mert épen nem női hangon beszélget önmagában.

Monológját egy ujjonnan érkezett nő miatt kénytelen félbeszakítani, mert az is az «óriás-platán» előtt kezd sétálgatni. A két

A francia forradalom kitörése.

sétáló egymást teszi vizsgálat tárgyává, de figyelmüket egy harmadik személy vonta magára. Az érkezett ezúttal férfi volt. Kalapja mélyen szemére volt húzva; sűrű szakált és bajuszt viselt. Ő is, mint két elődje, az «óriás-platán» előtt sétálgat... Kölesönös vizsgálódás... Egy percznyi várakozás után a férfi, a legelőbb érkezett női alakhoz lép, hogy azt megszólítsa.

— Bocsánat asszonyom illetlenségemért, de engedje meg, hogy ittletének czélja felől kérdezősködjem. Ön Elma?»

A kérdező, ki nem volt más, mint Kővári Béla, nem felel, csak nevetését iparkodik visszatartani, mert az első szónál megismerte a kérdezőben Elemért.

Ez kérdését gyanúsán ismételte, mire Béla egy hangos kacagással válaszolt s hátravetette fátyolát.

Elemér, látva barátja mosolygó vonásait, leküzdte némileg felindulását.

— Kegyetlen tréfádtól megkimélhettél volna! — szolt egész hidegen s távozni akart, de az eddig figyelmen kívül hagyott másik nő útját állta.

— Engedje meg, uram, hogy e sérelemért én kérjek bocsánatot, mivel annak kiviteléhez segédkezet nyújtottam. A levelet én irtam, testvérem, Béla unszolására.

E szavaknál feltolta fátyolát s Béla testvére ismert benne.

— Elma, te itt? — kérdé csodálkozva tőle.

— Igen, én vagyok! Megbántam már nagyon, hogy tréfád kivitelében közreműködtem. Sajnos, jóvá nem tehetem már hibámat, de legalább bocsánatot kérek érte. — Bocsánat, uram, még egyszer könnyelműségemért! — fordult a meglepett Elemérhez.

— Tiszta szivemből megbocsátok önnek! — válaszolá Elemér reszketeg hangon s letépte ál-bajuszát és szakálát.

Elma a lámpa fényénél imádottja rég sóvárgott vonásait ismerte fel. A másik pillanatban sikoltva veté magát karjai közé s ajkuk egy hosszú, édes csókban forrott egybe. Béla egyik bámulatból a másikba esett s midőn vigan beszélgetve hazaindultak, megtudott mindent.

* * *

Egy hét mulva a «nőgyűlölő» barátai eljegyzési-kártyát kaptak, bizonyosságául annak, hogy Elemér megszűnt «nőgyűlölő» lenni...

ÁRMÁNYOK HŐSE.

(Regény, egy kötetben.)

Irta: *Inokat Pál.*

(10)

XIII. A férfihatalom.

Hh, mindegy, engem nem ismerne fel másféle bőrben, te pedig mondhatod, hogy pénzt akartunk, mint idegen szédelgők, tőled kicsikarni... Hogy halt meg társam, törjék rajta fejüket, téged tanunak senkisének hív, a dajka pedig már távozásunkkor nem volt a háznál. De most szóljunk saját ügyünkről!... Te holnap hajnalban vonatra ülsz, Budapestre utánam jössz!

— Én?

— Te, és felkeresed férjedet a Pannonia szállóban. Nevem báró Ewigstein, megyünk az ügyvédhez, kívánsz tőle huszezer forintot.

— Oh istenem!

— Ne jajgass, itt az elhatározó perc. Élet vagy halál. Nekem pénz kell!... Te veszed fel a pénzt, s mondod neki, hogy velem a napokban esküvőt tartasz.

— De Bernardó, ha van nőd Olaszországban!

— Az a bolond ármányos hazugsága volt. Talán csak nem vetted fejedbe szegény kedvesem!...

— Oh, hát nem igaz?

— Micsoda beszéd ez?... No, halljad tovább tervemet. Holnap a pénzt meg kell kapnunk. Ujra elutazunk, a zárdába kell mennünk megnézni kis leányunkat! Azt gondold, nincs apai érzésem?!

— Oh, Bernardó, sohasem mutattad apai szereteted!

— Bohócska te, hisz ott voltál te, hogy szereselek!... Nos, azután megtartjuk esküvőnket. Akkor ide jövünk, bemutatsz Amáliának. Ő nem sejti, hogy valaha gyűlöltem benne mostohaanyádat!... Sohasem látott közéről: hisz te csak atyáddal jártál czirkuszomba külföldön...

— Oh, ama rejtélyes, regényes napjaink hová lettek; mikor felém repült tekinteted, lovakon büszkén lebegve annyiszor előttem...

— Hah, Szeréna, a boldogság nem örök, de a jólét és egyetértés megelégedést szerezhetsz!... Tehát a kastélyban leszünk, míg Amáliával tisztába jöhetünk. Azután budapesti életet élhetünk még. Ugy-e elfogadod tervemet, kedves Szerénám!

— Talán jól üt ki, én nem tudom Bernardó. Szólt lesütve fejét.

— Te kis félénk galamb, meg kell bocsátnod a te szilaj oroszlanodnak! Látod gyermekem, a férfit másnak teremtette az isten, mint titeket nőket. Nektek illik s való is félnetek mitőlünk! De ugy-e jönnek édes perczek, mikor ti vagytok az erősebbek. Ti, asszonyok!... Nos, Szeréna, nem fogadod el szép terveit Bernardódnak?

Hizelegve hajlongott előtte, epedve nézett rá, csókolta kezeit, s hevesen szoritotta szívéhez.

A fiatal nő szédült. Látta a csillogó vad szemeket, ezek ígérték meg először is, és most újra.

— És hol töltöd te most az éjt Bernardó?

— Sietek a vonatra, mint mondtam... Viszontlátásig üdvöm, életem! Siess Budapestre, várlak. Élet vagy halál — elodázhatatlanul.

Szeréna megigérte.

Csak mikor szobáiba tért, rázta ki a hideg, újra megborzadt Bernardótól... Őt a gyilkos kezek érintették előbb, búcsúcsókot váltottak és megigérte neki, hogy terveibe egyezik, utána siet.

— El vagyok veszve! — zokogá, vánkosába temetkezve, — hatalmában vagyok ismét, és élve vagy halva övének kellennem.

Nina kopogtatott az ajtón: vacsorát hozna.

— Nem kell semmi Nina. De hajnali háromkor költs fel, és legyen kész a reggeli.

Nina csodálkozva ment. Valamit titkol előtte eddig oly bizalmas urnője.

Mikor feküdni akart, Kardosné a kulcsárnő bejött hozzá.

— Oh, Nina, mit hallott a Kati leány az utcán; Páliné, a Szeréna comtesse régi dajkája két idegent fogadott be szállásra egyik szobájába. Ezek ott összevesztek és mikor Páliné a kertből bement, egyik ur el volt tűnve, a másik megfojtva terült el a padlón.

— Jézusom, szegény Páliné, hogy megrémült az, no lehet gondolni.

— De hát még mi volt? Tudja Ninácska, ugy-e, hogy az a gonosz francia volt tanítónk, aki urnőnket meg akarta ölni, akkor Pálinénál lakott, mint szobaur.

— Tudom igen.

— Nos, a megfojtott idegenben Páliné felismerte azt a francziát!

— Lehetetlen!... Ej, be szeretném látni.

— Már nem látja meg, elvitték a városba a doktor urak és rendőrök.

Nina elborzadt. Hisz ez a francia elég kedves ember volt. Ugyan ki ölte meg, szent isten!... Hallotta-e a grófnéasszony?

— Hallotta, mert az öreg Miklós ott volt meg nézni a francziát. Ő is felismerte, persze meg volt halva. Csak ma délfele kellett a dolognak történni, úgy mondták ott az orvosok. Borzasztó ez!... A grófnéasszony ugyanazt mondta: Hála istennek, legalább nem kell tőle félnie. Mert a bizony mindig félt azóta.

Nina elszomorodott... Sokáig elmélkedett, mi hozta ide azt a francziát, a hol már rosszat tett. És vajjon, kivel volt baja, hogy megölték?... Mit fog erre mondani Szeréna grófnő, ha reggel elbeszéli az esetet neki?...

Meg is könnyezte végre, és nehezen birt elaludni.

XIV. Szeréna utja.

Nina már kész reggelivel jelent meg urnójénél hajnali háromkor.

Együttal elmesélte neki a francia tanító esetét.

— Az egészben csakis Pálinét sajnálom; az megrémülhetett. Tegnap engem két rablóféle megtámadott pénzért, és éppen ezek lehettek Pálinénál, csak nehezen tudtam elmenekülni tőlük.

— Oh, lássa grófhölgy, miért nem engedte, hogy sétájában kísérekhessem!

— Most gyorsan segits öltözködnöm, Nina; nekem irták tegnap, hogy kisleányom beteg, hozzá fogok utazni, jelentsd ezt Amália grófnénak délfele. Nem tudom, mikor jövök ide, talán csak Budapesten maradok. Az idő mutatja meg.

— Jaj istenem, engem nem visz el a grófhölgy?

— De elviszlek később, jó leány. Bizzál bennem. Most nagy dolog áll előttem; megtartom esküvőmet Bernardóval és akkor rendes háztartásunk lesz Budapesten.

Gyorsan kész volt a grófhölgy. Nina látta, hogy egész lénye izgult és lázas.

A grófi kocsival vitette ki magát Szeréna és a megérkezett vonatra csak alig juthatott fel.

Amália grófné meg volt lepve a Ninától megértett elutasítás miatt.

De valójában örült a Szeréna eltávozásán. Megmenekült csodásan a francziától, legyen áldva a kéz, mely eloltja a gazember életét. Nem lehet egyéb kalandornál. Talán megint őt akarta háborítani?...

Csodálta, hogy anélkül mehetett el ez a Szeréna, hogy nem irt pár sort a hirtelen terv felől, Bernardóval esküvőjéről.

Hogyan jön vele újra össze? Hisz már különváltak egymástól, úgy beszélte neki Szeréna.

Milyen jellem nélküli teremtés ez nagyuri leány léte. Még sem bír elválni a kalandortól...

Bizonyosan értesítették egymást titokban folyton, és Szeréna csak hazudta, hogy már nincs vele viszonyban és lelkéből gyűlöli.

Ő nem látta soha azt az embert, de szeretné ismerni, mivel bódította el egy mágnáshölgy fejét ennyire?...

De csakhamar feledte létezésüket is. Boldogan, nyugodtan tölté napjait kis Ernájával, s elég volt részére az éltes művelt Alojzia nevelőnő szellemes társalgása.

Bár soha ne jönne ide többé Szeréna! Csak most érzé, mennyire nem szereti mostohaleányát!...

Mi boldog, hogy őt nem látja, nem hallja itt...

Szeréna maga sem tudta, mitől félt, de az való volt, hogy a kastély odahagyása óta nagy nyugtalanság nehezült szívére.

Pedig szerinte rendjén volt, hogy valahára esküdt házastársa legyen Bernardó, főleg mikor ő maga kívánja azt.

Annak is ideje volt, hogy gyermeküket megnézzék. Bernardó sohasem törődött a kis leánnyal, pedig a jó apa szereti a kis ártatlan gyermeket.

Oh, ha boldogok lehetnének valaha!... Kicsi vagyonukban egyszerű étellel is meg lehetne elégedniök.

Elfeledné Szeréna a grófi ezimet egy hű, gyöngéd férj karjaiban. Mit ér a magas rang is, ha a szív boldogságot nem ismer?...

És mégis, amint Budapesten kilépett a waggonból, mintha ezer mázsa súly nehezedett volna rá.

Félve tekintett szét, nem ismer-e rá valaki?

Nem kiáltják-e, itt van a czirkusztulajdonossal elszökött grófleány!...

Sűrűn lefátyolozta magát, ruhája is fekete volt. Sietve ült bérkocsiba és vitette magát a Pannóniába.

Már várta Bernardó, ki magát Ewigstein Henrik néven irta be.

Felvezette szobájába nejét és azonnal ebédet parancsolt fel számukra.

Szeréna ugyan keveset izlett az étkekből, míg Bernardó kényelmesen fogyasztá el, amit hoztak. Kissé be is pezsgőzött.

(Folytatása következik.)

A HÉT TÜKRE.

— Csevegés. —

Cronje megadta magát. Az ujságok telve vannak, hogy ez a vég kezdete az angol-búr háboruban, pedig dehogy! Ez a kezdet eleje! Nézzük csak a körülményeket, melyek ezt a fegyverletételt oly nagyszerűvé teszik. Roberts, az angolok ősz vezére, Kimberley fölszabadítására indul negyvenezer emberrel, Cronje, aki Kimberleyt oly erősen szorongatta, e túlerővel szemben nem akarja e kétes kimenetelű harcot elfogadni, feladja pozícióját és visszavonul. Robertsnek sikerül őt óriási seregével körülkeríteni és több mint nyolcz napig százötven ágyuval szakadatlanul ostromolja a búrok táborát, és Cronje állja a tüzet, az ágyulövésekre ágyuszóval felel; ahol a puskagolyó ezélt találhat, ott a puskagolyót sem sajnálja az ellenségtől, s a búrok félelmesen lönek — golyójuk biztosan talál!

Nyolcz napig szakadatlanul szólt az ágyu. Hány ember sebesülhetett meg, hány ember halhatott meg, ki tudná azt följegyezni! A halott nyugalmat vár, az a földbe kívánczik, Cronje fegyverszünetet kér, hogy halottjait eltemethesse s az angolok ezt a fegyverszünetet nem adják meg!

Már most a búrok táborában a rothadó hullák szaga fertőzi meg a levegőt, de azért apa, fiu és unoka együtt harcol az angolok ellen.

Mikor aztán Cronje kitűzte a fehér lobogót, akkor kitűnt, hogy az angolok negyvenezren, a búrok csak háromezren voltak, s az angolok százötven ágyujára a búroknak hat ágyuja feleltetett!

Micsoda titáni erő lehetett abban a háromezer búrban, ki negyvenezrenyi ellenséggel vette fel a harcot, s állta a harcot nyolcz napnál tovább éjjel-nappal, éhségtől, szomjuságtól és megfertőzött levegőtől gyötörve!

Ahol háromezer ember negyvenezrennek tud megfelelni, ott e háromezer kapitulációja nem a vég kezdetét jelenti, mert ugyanily erejű kitarásu búr katona még 70.000-nél több van, ugyanily katona, ha kell még 100.000 terem, mily csekély.

séggé törpül ezek mellett az angolok csekély kétszáz ezer embere. Aztán az angoloknak ez a második győzelme, a búrok már tizen-nyolc szor szalasztották meg a dicsőséges angol hadsereget.

Különböztetjük ezt, mert amennyire lelkesítő ez a vereség, olyan szomorú emlékeket kelt fel bennünk, — vissza-idezi emlékeinkbe a félszázados multat, mikor mi magyarok küzdöttünk ilyen titáni harcban két kolosszus ellen s dicsőségesen küzdöttünk; mikor mi magyarok buktunk el és dicsőségesen buktunk el. Önkéntelenül is oda tereli gondolatainkat Buda, Isaszegh, Vác, Nagy-Sarló, Branyiszko, Szent-Tamás stb. helyére dicsőségünknek, s felidéri emlékeinkben Világos, Arad stb. gyászos pontjait történelmünknek.

Honnan van, hogy mi magyarok oly nagy rokonszenvet érzünk e fölünk merőben idegen nemzet iránt, kik pedig németek, kik iránt szinte belénk kellene gyökeredzve lenni ellenszenvünknek? Mert ők is, csak úgy mint mi félszázaddal ezelőtt, szabadságukért, hazájukért küzdenek, mert ők is azt védik, ami öröktől fogva sajátjuk volt, amit most erőszakkal el akarnak tőlük venni!

Mi, kiknek oly sok vészben, veszélyben kellett karddal kezünkben megvédelmeznünk legdrágább kincsünket, szeretettel öleljük szívünkbe sorsunk osztályosát, legyen az bár Ázsia sárga-arcú szülője, vagy Afrika bevándorolt fia! Az a szent lelkesedés, mely fejezt ragad az elnyomó ellen, mint a villámáram terjed a levegőben s megrezeg rá az együtt hangzó húr minden szíven, a miénkben is. Milyen öröm töltötte el szívünket a búrok győzelmeinek hírére, s milyen aggodás szorongatja lelkünket az első fegyverletétel alkalmával.

Kár aggodnunk! A szabadság oly kedvesarcú, oly szép, oly imádsraméltó szerető, hogy a nő férjét, az apa gyermekét, a szerető kedvesét küldi el hódolatra lábaihoz, s egyetlen mosolyáért apa, fia és unoka együtt halnak meg, együtt adják neki a legszebb virágokból, vérrózsákból font koszorúját! S ez a bűvös-bájos kedves csodákat tud tenni, a gyermekekből pillanat alatt hősokeket teremt, az aggodás egy intésére ifjak lesznek, a föld egyetlen szavára százazerekek szaporítja hűveinek számát, az asszonyok is férfiakká válnak parancsszavára, s ők is fegyvert ragadnak!

Ne féltsük mi a búrokat, ők megízlelték már szép kedvesüknek csókját, a szabadság csókja ott ég arcukon, szívükben az dobog, ereikben az bizserg, az irányítja fegyverüket, aczélosítja idegeiket. Kiirtani az egész népet, azt lehet, de megadásra kényszeríteni oly nemzetet, melynek három ezer fia Albion negyvenezer bérenczével veszi fel a harcot, s visszatartja ezeket nyolc napnál tovább, ezt nem lehet! A búrok történelmében lehet, hogy fekete lapok következnek, melyekre Klió nehéz idők szomorú eseményeit jegyzi fel, de ezeken a lapokon is lángoló, örökké égő betűkkel lesz felírva a búrok szabadságszeretete!

Én.

KÉPEINKHEZ.

Márczius, április, május. Az év három legszebb hónapját mutatjuk be kedves olvasóinknak, a tavasz, az ébredés legszebb idejét. Festőnk a hónapokat mosolygó édes leányfejekkel allegorizálja, van-e ennél szebb gondolat? Hiszen ami életünkben tavasz, ami ideális, a mi álomszerű, ami kellemes, az hiven csakis az ábrándvilágok megtestesülésével, a leányalakokkal személyesíthető. A virágfakasztó, bimbóbontó, napsugaras, madárdalos tavasz, egy kedves, de szeszélyes kisleány, akinek kedélye majd napsugárban ragyog, majd meg borús, de sohasem állandóan! Egy tenyérnyi fehérből is könyeket fakaszt, s gyakran oly hirtelen derül, hogy nem is gondoljuk! A márczius a hóvirág, az április az ibolya s május a gyöngyvirág hónapja. Márcziusban hogy megörülünk, ha az eltakarodott hó helyén ott találjuk a kis hóvirágot, ahogy zöldszegélyű kis harangjait a még mindig eléggé csipős szél meg-meglengeti, s e kis harang hangját elkapja, elviszi a szél, oh, mi nem halljuk meg, de meghallja a moha alatt alvó kis ibolya, felébred rá, kinyújtja álmos dermedt tagjait, s virágba fakasztja bimbóját. Ezek a tavasz-
nak előfutárjai, azután jön a nagy ébresztő, mikor

a harangvirágok, a gyöngyvirágok millió kis csengője szólal meg s hirdeti a reggelt, a tavaszt, a fel-támadást, az új életet! Ebbe a harangegyvelegbe beleszólnak a madárkák, kísérő dalt zümmögnek hozzá a méhek, itt van a virágoknak, az életnek ünnepe, a május!

Irgalmas vadászok. Nálunk, a síkon, a völgyekben már olvad a hó, már erősebb a napsugár a jég bilincseinél, már tördeli őket, fönn a fenyvesek között a hegyekben még dühöng a tél, hatalmas hó-takarója még elfödi a földet, a fákat, ott még a nyomor, az inség talál tanyát. A szegény vadak hiába keresik élelmüket a hó alatt, nem találják meg s éhségtől, hidegtől gyötörve alétan hullnak össze egy-egy szakadékban. Ha a vadászember — az igazi vadász ilyenkor rája akad — megkönyörül a szenvedőkön, kulacsából itatja meg s így segíti talpra a meggyötört állatot, mert hogy az ő fegyvere halálhozó golyót rejt is a vadaknak, irgalmas szíve van a vadásznak, s nem veszi a lelkére, hogy éhen hagyjon veszni egy állatot, vagy pedig hogy ily állapotban ejtse el a menekülni, védekezni nem tudó állatot.

Hadihajó fedélzetén. A foenicziak kezdetleges evezőhajtotta hajóitól a mai óriási huszonötezer ló-erővel hajtott gőzhajókig csak olyan nagy a haladás, mint a régi nyilaktól a mai Krupp-ágyukig; más ma már a hajózás, más a hadviselés, mint hajdan! a tengeri háború képe pedig egészen megváltozott. Óriási aczélbástyák állanak egymással szemközt és küldik egymásfelé bömbölő üdvözlőket. Óriási páncél véd a hajók testét a golyók ellen, a legénység a lehető legjobban van betanítva s a parancsnoknak egyetlen szava elegendő arra, hogy az ágyunál álló legénység a végzetesebb pillanatokban egyszerűen eltűnjék.

A bastille ostroma. A francia önkényuralom egyik leggyűlöletesebb épülete a bastille volt. Hatalmas vár, erős börtönökkel, melyekbe különösen politikai foglyok voltak internálva. Börtönei XIV. és XV. Lajos alatt voltak a legtömöttebbek, bírói kihallgatás nélkül gyakran életfogytig ott tartották a foglyokat, kiknek száma 10 és 70 között váltakozott. A francia forradalom kitörésének a bastilla ostroma volt a kezdete július 14-én. Ezt a jelenetet mutatja be mellékelt képünk.

A SZERKESZTŐ POSTÁJA.

Bella. Tulajdonképen igaz van, azok a báltoilettek nagyon is sok szempontból kifogás alá eshetnek, de mikor már ilyen a világ! Tekintsen csak följebb, mennél magasabbra néz (báróktól fölfelé), annál több oka lesz rá, hogy hozzánk intézett sorait még egyszer megírja. — **D. R.** Az csak volt, s ami volt, elmúlt! — **G. P.** Másnak tulajdonába megy át, ezért szünt meg a t. p. Ha az új tulajdonos megadja, az az ő dolga. — **Gutenberg.** Eleinte úgy indult a könyvnyomtatás, hogy minden oldal szövegét egy-egy fatáblára vészték és ezt nyomták rá a papírlapra, azóta nagyot haladt a világ, ma már megírni (de igazán megírni) nehezebb egy verset, mint kinyomtatni. — **A. N.** Végtelenül sajnáljuk, már most nem reflektálhatunk rá. — **K. J.** „Én” — P. D. A., Ön tehát „Én” nem lehet! Azaz csak lapunkban nem, egyébként, ha első személyben beszél magáról, senkisémet vitatja el, hogy ön „én”. Ennyit az álnévről, a versről ennyit se! — **M. D.** Nagyon sajnáljuk, elkésett, talán máskor. — **Elek.** A talány bevált. — **A. D.** Ezután külső. — **L. N.** A modern irányok a művészetben: Vésővel festenek, hangokkal vésnek, verslábakkal építenek és festékekkel költenek, próbálja most ezeket permutálni, kombinálni és variálni és ha nagy türelme van, olyanra is akad, aki festéshez festéket, szoborhoz vésőt, építéshez téglát és a költészethez lantot használ, csakhoz más-holnap már az ilyen lesz: szecsessziós művész. — *Több kéziratról a jövő számban.*

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: **Faragó Simon.**

Neumayer Ede könyvnyomdájából, Budapest, VI., Próféta-utca 7. szám.